

Naše zrcadlo

Převod materiálu
Alžběta Matějovská
Pořadí v lekci
26

Téma

Bůh je na straně slabých, chudých a cizinců. V těchto potřebných se setkáváme s Bohem.

Cíl

U předškolních a mladších školních dětí by mělo jít především o pochopení, že pomoc může být něčím, co mohu druhým dát, a že z pomoci může vzniknout i přátelství. Když druhému pomáhám, nejen dávám, ale také něco získávám.

U starších školních dětí jde již více o rozměr odpovědnosti a o krok k mému vlastnímu jednání.

Pro učitele

Biblický text: Mt 25,31–46

Výkladové poznámky

25. kapitola Matoušova evangelia se zabývá Božím královstvím a posledními věcmi. Jedná se o otázku, jaké vlastnosti, postoje nebo schopnosti má mít člověk, který si dělá naději na Boží království. Jde o připravenost (Mt 25,1–13), angažovanost a pohotovost (Mt 25,14–30) a na konec o základní aktivní pomoc druhým (Mt 25,31–46).

V našem textu jde o život, jehož perspektiva přesahuje současný život. Neboť výčet nasycení hladových a napojení žíznících, ošacení a přijetí cizinců, nejsou jen „body pro modrý život“, ale především jsou důležité pro věčný život.

Tímto příběhem vstupujeme do procesu souzení světa, stáváme se jeho očitými svědky. Ježíš sedí na trůnu a dělí lidi na dvě skupiny, jako dělí pastýř ovce od kozlů. Pak vyjmenovává dobré skutky, které mu lidé učinili. Ti mají nyní vyrovnanou cestu do Božího království.

Za povšimnutí stojí dvě věci: vypočítané skutky se pohybují v okruhu denní všedního života a soužití lidí; a „požehnání“ si vůbec nejsou vědomi svých dobrých skutků — každopádně ne s ohledem na krále, který tu před nimi sedí na nebeském trůnu.

Ale rychle vyjde najevo, že ve „skutečném životě“ mohou lidé potkat tohoto krále v bližních. A to ve zcela různých situacích. Skrze ně vstupuje Boží království do našeho světa.

Klíčem k celému oddílu je verš 40: skutky učiněné druhým prozrazují, jaký postoj mají lidé ke království a k Ježíši samotnému (slovo „bratr“ má podobný význam jako „nepatrní“ v Mt 10,40–42 a Mt 18,6–7).

Ovce po pravici, kozy po levici — striktní dělení má posluchače vyprovokovat, aby začali také něco dělat. Soud Ježíš vysvětluje jako rozdělení — posouzení, co je podstatné a co ne. Proto ten obraz „rozdělujícího“

pastýře.

Ovce: Obraz pastýře a stáda ovcí používají evangelisté o Ježíši a jeho lidu — ovce = Boží lid.

Kozel je protikladná postava k ovcím. Při slavnosti smíření Jom kipur hraje kozel negativní roli — je vyhnán do pouště.

Nebo? jsem hladov?l a... Pěkvapiv? jsou podstatné zdánlivé maličkosti: jak se kdo zachoval tváří tvář napohled bezvýznamným lidem v nouzi. Zatímco v?ci b?žn? chápané jako „zásadní“ zůstávají úplně stranou. Výčet těch skutečn? zásadních maličností se až únavn? čtyikrát opakuje, snad aby se nám dostal pod kži.

Spravedliví: Biblické chápání pojmu spravedlivý se významn? liší od toho našeho (ten, kdo každému dává, co si zaslouží). Spravedliví jsou (z?eteln? zejména ve Starém zákon?) ti, kteří se zastávají slabých.

Kdy jsme t? vid?li...? Nalevo i napravo budí zd?vodn?ní rozsudku údiv a pěkvapení — ani jedni netušili, s kým m?li tu ?est. ?tená?e to má povzbudit, aby on, který už nyní ví o soudcov? pěkvapivém kritériu, obrátil svou pozornost žádoucím sm?rem.

Nepatrní bratři — všichni lidé.

Mn? jste u?inili: Kristus se ztotož?uje s těmi, kteří jsou v nouzi — vyjad?uje jim tím neobvyklou solidaritu. Vztah k těmto nepatrným se tak stává nejvyšší hodnotou. V pohledu v?žnosti netkví smysl života (a nakonec i celých d?jin) v tom, co dokážeme a jak jsme úspěšn?, ale v tom, jak se chováme k těm mén? úspěšným.

Jak reaguji v ur?ité situaci? A proč? Jak bych m?l jednat a co (oproti tomu) skutečn? d?lám?

Nejde o to naplnit p?ikazy nebo se dob?e chovat „protože to tak k?es?ané d?lají“. D?raz by m?l být kladen na to, že se v našem jednání musíme někdy vyrovnat s obtížemi. Ptáme se, kde je vlastn? B?h, st?žujeme si, že z?stává skryt. Ale když druhým lidem pom?žeme, jednáme p?esn? podle výroku Mt 25,40. I když to ?asto není patrné nebo nám to p?inejmenším není jasné.

Ohe? p?ipravený ?áblu: V?žný ohe? je likvidace toho, co nemá budoucnost — zlo. Na rozdíl od lidové p?edstavy pekla, kde ?erti obsluhují ohe?, v n?mž trápí h?išníky, zde sami zaniknou v ohni, aby už nemohli nikoho trápit.

Úskalí

Boží království je jen pro hodné, dobré a ?isté — podle m? je otev?eno Boží království každému, tedy i zlému a h?išnému ?lov?ku. Teprve pak mi dává skutečn? smysl Ježíšovo sejmutí našich h?ích?.

Tento p?íbh se snaží vylí?it Boží království, které nám však z?stává jen st?ží uchopitelné. Musíme si dávat pozor na záv?ry typu: „Boží království je jen pro ty, kdo pomáhají druhým.“

Soud vzbuzuje spíše negativní asociace, od soudu se odchází s trestem nebo do v?zení. Boží soud ale není totožný s našimi soudy.

Není zde d?ležit?é, zda se jedná o soud na konci ?as?, jde spíše o základní pochopení toho, co je pro Ježíše d?ležit?é, na ?em v život? záleží a na co bychom si m?li dávat v našich všedních dnech pozor.

Odkazy

Linden, Nico ter: *Povídá se... podle Marka a podle Matouše*. Benešov: Eman, 2009

Mrázek, Jiří: *O kozlech, ovcích a lidech*. T?ebenice: Mlýn, 2001

Odkazy na starší přípravky a další najdete pod textem úlohy pod nadpisem **Kam dále**.

Pro děti

Předškoláci

Příběh

Bylo nebylo jedno malé děvčátko. Bylo úplně samo — nemělo už ani tatínka, ani maminku. Bylo tak chudé, že nemělo žádné hračky, žádný pokojíček, žádnou postýlku. Nemělo nic než oblečení, které mělo na sobě a kousíček chleba v ruce, který mu jeden milý člověk vnoval. Děvčátko ale bylo velmi milé a vědělo, že ho má Pán Bůh rád. Protože bylo úplně samo, vydalo se děvčívě do světa.

Tu potkalo jednoho velmi chudého pána na ulici, který řekl: „Prosím, dej mi něco k snědku, mám obrovský hlad!“ Děvčátko mu dalo celý kousek chleba, který mělo, a šlo dál. Vědělo, že se o něj Pán Bůh postará.

Šlo proti němu jedno dítě a plakalo a nařikalo: „Mrzne mi hlavička, dej mi prosím něco, co by mě zahřálo!“ Děvčátko sundalo z hlavy svou šepici a dalo ji dítěti. Vědělo, že se o něj Pán Bůh postará.

Děvčátko šlo dál a opodál potkalo někoho, kdo neměl tričko, a tak mu vnovalo své. Vědělo, že se o něj Pán Bůh postará i bez trička.

Později zahlédlo člověka, kterému byla veliká zima — dalo mu svůj svetr. Vědělo, že se o něj Pán Bůh i bez svetru postará.

Bylo již pozdě a zešedělo se, když hladové děvčátko, téměř bez oblečení — jen v kabátku — dorazilo k lesu. Tehdy k němu přišel jeden chlapec a prosil o jeho kabátek...

Jak by mohl příběh pokračovat dál?

Vyzveme děti, aby vyprávěly, co se dál stalo s děvčátkem. Je to vymyšlený příběh, takže ho děti mohou krásně změnit, zvrátit. My se můžeme do fantazírování také pustit. Můžeme tak dojít krásných, neekvaných závěrů.

Rozhovor

Je dobré se s druhými rozdělit, i když se může stát, že pak nemáme nic — jako to děvčátko z našeho příběhu. Ono totiž není pravda, že nemáme nic. I když to tak třeba vypadá. Těba nemáme nic k jídlu, žádné oblečení. Ale můžeme mít kolem sebe hodné lidi. A vždy je u nás Pán Bůh, který nás chrání. *(V rozhovoru by bylo dobré navazovat na konkrétní závěry příběhu dětí.)*

Pán Bůh je moc rád, když lidem pomáháme. Když jim děkujeme něco hezkého nebo když na něj alespoň myslíme. Pán Ježíš totiž jednou řekl, že když pomůžeme jakémukoliv člověku, pomůžeme tím i jemu.

Jak můžeme někomu pomoci? *(K tomu nám mohou posloužit obrázky.)*

Můžeme přinést nějakou dobrotu a každému dát kousek. Nabídnout jim, aby se rozdělili.

Udělal vám radost, že jste někomu svůj kousek dali, nebo vám to bylo líto?

Udělalo vám pak radost, když jste od někoho dostali kousek?

Hra „Mohu pomoci“

Dopředu si připravíme předměty, s nimiž mohou děti v nastalých situacích pomáhat, např. sklenku vody, náplast, plátek chleba, deka, kapesník atd. V prostoru tyto předměty ukryjeme. Dětem vyprávíme po jednom / všem najednou (podle věku a schopností), jak se nám právě daří (např. „mám takovou žízeň“, „je mi strašná zima“ nebo „pořezal jsem si prst“). Děti hledají předmět, kterým by mi mohly pomoci a také s ním pomáhají.

Mladší školní děti

Dětem pustíme nebo převedeme animovaný známý příběh „[The Coat](#)“.

Takovýto příběh není nic zvláštního, a přesto je to velká pomoc. Kdo z vás by se takto zachoval? *(Pokud všichni srdnatě prohlásí, že oni ano, je dobré je za to pochválit a říct jim, že to často není tak jednoduché se rozhodnout... třeba povyprávět i o vlastní zkušenosti atd.)* Je dobré pomáhat druhým. Dívat se kolem sebe a všimnout si.

Naše pomoc nemusí být velkolepá — pomoci někomu sebrat ze země to, co mu upadlo; pomoci starému člověku do schodů... Ale takové drobnosti dělájí hodně.

Evangelista Matouš k tomu vypráví příběh o tom, jak Ježíš vysvětloval svým kamarádům — učedníkům o tom, jak je důležité být na druhé lodi hodný a myslet na ně.

Ježíš řekl (Je možné přečíst celý text Mt 25,34–46):

Cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratrů, mně jste učinili:

Byl jsem hladový — dali jste mi jíst.

Žíznul jsem — dali jste mi pít.

Byl jsem na cestách — ujali jste se mne.

Byl jsem nahý — oblékli jste mne.

Byl jsem nemocen — navštívili jste mne.

Byl jsem ve vězení — přišli jste za mnou.

Rozhovor

Někdy mohou „malí“ lidé pomoci ve velkých věcech. To si myslí i Ježíš. Je tolik maličkostí, ve kterých můžeme pomoci. Nemusíme být zrovna jako nějaký hrdina, který zachraňuje svět. Ale ten, kdo pomáhá, je na dobré cestě životem. Napadá vás, jak můžeme někomu pomoci?

Povzte, kdy jste někomu pomohli? Kdy někdo pomohl vám? Jak jste se u toho cítili? Proč pomáháme lidem?

Ježíšovi ale nešlo jen o to, abychom udělali dobrý skutek, protože se to tak dělá, abychom se dostali do nebe. Ale protože to ti druzí lidé potřebují. Potřebují naši pomoc. A Ježíš k tomu říká: Ano, to děláte správně, tak vypadá Boží panování, „nebe na zemi“. Pán Bůh ví o všem, co jsme udělali. Proto také Ježíš jednou řekl: chovejte se k druhým tak, jak byste chtěli, aby se oni chovali k vám.

To je hodn? t?žké. Ale my se o to m?žeme pokoušet každý den znovu. A mohou to být skute?n? mali?kosti. Co vás napadá? (Rozd?lit se o ?okoládu, pustit n?koho v autobuse na své místo, pomoci doma s úklidem, nechat si nep?kná slova pro sebe...)

M?žeme vést ješt? rozhovor o úst?edním verši 40: „Amen, pravím vám, cokoli jste u?inili jednomu z t?chto mých nepatrných brat?í, mn? jste u?inili.“

Takto zapsal evangelista Matouš v?tu, kterou ?ekl Ježíš. Co si myslíte, že znamená?

Kde si myslíte, že m?žeme my v dnešní dob? potkat Pána Boha? V jakých situacích? V jakých lidech?

Nápady a myšlenky mohou d?ti ztvárnit obrázky. Na záv?r možná hra „Mohu pomoci“ (viz 26.2.1).

Starší školní d?ti

P?e?teme si nyní, co považoval evangelista Matouš, o kterém si už po n?kolikáté vyprávíme, za d?ležité (Mt 25,31–46). A co o Ježíšovi napsal jenom on — jediný ze všech — kolika evangelist?? (Jak se jmenovali?)

Každý dostane obrázek/obrázek velký, společný pro všechny (viz *Pom?cky*).

Podn?ty pro rozhovor nad obrázkem

(Pro rozhovor m?že být pomocí vyhledat si k témat?m r?zné obrázky a ty p?i povídání ukazovat — nechat d?ti aby je samy za?adily do jednotlivých témat. Možná mají samy mnohé zkušenosti. Pro ty by m?l vzniknout dostate?ný prostor!)

Nasytit hladovéhoho. S kým se m?žeme d?lit o jídlo? Jak? (Bezdomovci / potravinová banka / potravinová sbírka / chudý kamarád...)

Napojit žíznivého. Jak dlouho vydrží ?lov?k bez pití? Dokázali byste se pod?lit s kamarádem o vaše pití (i když je to t?eba poslední, co zrovna máte pro ten den)? Dokázali byste se pod?lit o pití s n?kým cizím nebo mu ho celé darovat? Na sv?t? jsou i lidé, kte?í umírají žízní. To si my asi moc nedokážeme p?edstavit. Máme dostatek vody. Když nám vypnou vodu doma, m?žeme do obchodu pro balenou vodu...Je dobré ale myslet také na okolí a s vodou neplýtvat. Jak m?žeme šet?it vodou?

Ujmout se pocestného. Kdo je u vás vítaným hostem? Koho byste dom? nikdy nevpuštili? V dnešním sv?t? je spousta lidí na ulici, kte?í nemají domov nebo jsou p?íliš daleko od domova. Nemusíme jim ale nabízet svou postel, abychom jim pomohli. Jsou i jiné možnosti (Armáda spásy, Nad?je, ubytovny...). N?kdy je pomocí jen informace, kde se dá p?enocovat (obzvláš? v zim?). Víme, kde jsou v našem okolí tyto možnosti?

Obléknout nahého. Co d?láme s naším oble?ením, když z n?j vyrosteme? M?žeme n?komu dát své šaty? Nám už neslouží, ale n?koho mohou ochránit p?ed zimou. (Animovaný p?íbh „[The Coat](#)“.)

Navštívit v?zn?ného. Na sv?t? jsou lidé, kte?í provedli n?co špatného. N?kte?í toho nelitují, jiní toho litují moc. Když jsou ve v?zení, jsou tam opušt?ni a sami. Nemají nikoho, kdo by si s nimi povídal. Nikoho, kdo by jim ukázal jiné možnosti. N?kte?í lidé chodí do v?zení a navšt?vují v?zn? — trestance a povídají si s nimi, podporují je. N?kdy to d?lají fará?i, jindy dobrovolníci. Umíte si p?edstavit jít do v?zení a n?koho tam navštívit? Kdybyste byli ve v?zení, co by vám asi nejvíc chyb?lo?

Navštívit nemocného. Navštívili jste n?kdy nemocného kamaráda? Když jsme nemocní, ?asto musíme ležet v posteli a máme dlouhou chvíli. Návšt?va kamaráda nás m?že pot?šit, rozveselit, m?žeme se dozv?d?t novinky ze školy, ze „sv?ta“... Je hezké, když na n?koho nemocného myslíme, když se ho zeptáme, jak se

mu da?í, když mu můžeme pomoci, popovídat si s ním, navštívit ho doma nebo v nemocnici, přinést mu úkoly. Tak se často projevuje skutečné přátelství — nemyslíme jen na sebe, ale i na ostatní. Některé děti jsou mezi ostatními neoblíbené — možná máte ve škole také takové „outsidery“. Umíte si představit, že byste je šli navštívit?

„Amen, pravím vám, cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili.“

Mnozí lidé si myslí, že je jejich víra jen jejich osobní věcí a nikomu do ní nic není. Ten, kdo ale bere vážně Ježíšovo poselství, jeho evangelium (dobrou zprávu), ten nemůže přehlížet nouzi tohoto světa a nouzi lidí kolem sebe. Křesťané by se měli starat o druhé lidi. Když pomáháme potřebným, je to, jako bychom pomohli Ježíšovi. Tak nám to vypráví Ježíš v Matoušově evangeliu (Mt 25,34–46).

Pomůcky: [Obrázek „Werke der Barmherzigkeit“](#).

Přesah

Ten, který potřebuje pomoc, nám často není zrovna sympatický.

Často potřebujeme hodně síly, abychom dokázali pomáhat. Někdy se musíme postavit proti druhým, kteří jsou možná silnější než já, zastat se slabého.

Někdy vůbec nepoznáme problémy druhých na první pohled.

Často není jasné řešení problému, které by mohlo pomoci dostat druhého ze složité situace.

Diakonie — církevní organizace. Jejím posláním je starat se o potřebné.

Liturgie

Biblický text k zapamatování

Amen, pravím vám, cokoli jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili. (Mt 25,40)

Rituál

Jako píseň „matoušovského cyklu“ budeme zpívat, případně recitovat píseň *Neskládejte v mocných naději* (SV 215).

Okénko do bohoslužeb

Už si několik týdnů vyprávíme o evangelistovi Matoušovi, který napsal příběh o Pánu Ježíši. Dnešní příběh, který si budete vyprávět v nedělní škole, je o nás všech. Matouše hodně zaujalo, když Ježíš vyprávěl o tom, jak je důležité nebýt sobecký, hamoun, dýlat všechno jenom pro sebe. Ale být hodný, milý, všimnout si druhých lidí.

Každý člověk se o takovou pomoc může snažit. A když se dá několik lidí dohromady, dokážou pomoci mnohem víc než jeden sám. Mají víc síly, nápadů ale taky odvahy.

Naše církev takhle ve skupině také pomáhá. Stará se o staré lidi, o nemocné, o lidi bez domova, o děti, o chudé... Této skupině říkáme Diakonie — pomoc potřebným.

Můžeme říci něco o nejbližších stědiscích Diakonie (kde jsou, na co se zaměřují, zda s nimi nějak spolupracujeme apod.)

Modlitba

Milý Pane Bože, dnes jsme slyšeli o tom, jak je dobré pomáhat. Že když děláme pro druhé lidi něco hezkého, děláme to vlastně pro tebe. A to bychom chtěli. Někdy je to ale hodně těžké. A tak tě chceme poprosit, abys nám dával sílu k takové pomoci:

Abychom viděli, když se někomu zrovna nedaří dobře.

Abychom se uměli s lidmi dílit o to, čeho máme hodně — třeba o jídlo, pití, oblečení.

Abychom si vzpomněli na nemocné kamarády a třeba je šli navštívit.

Abychom řekli dospělým, že někdo potřebuje pomoc — když my sami ještě pomoci nedokážeme.

Pane Bože, děkujeme ti, že jsi s námi a že se máme dobře. Amen.

Kam dále

[Hofmanová, Jana: Poslední soud. \(katechetická příprava z cyklu Církevní rok\)](#)

[Tkadleček, Jan — Tkadlečková, Alena: Odkud přijde soudit živé i mrtvé. \(kateche...](#)

[The Coat: A Story of Charity \(animovaný příběh, youtube.com\)](#)

[Obrázek „Werke der Barmherzigkeit“ pro rozhovor pro starší školní děti](#)

Odkaz na píseň

[Viděl jsem tě Pane \(SV370\)](#)

[Za ty, kdo hladem trpí a bídou, prosíme](#)

[Pane Bože, prosíme tě \(BTS32\)](#)

Cílová skupina

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Dál přece nejdeme sami III \(S Markem + S Matoušem a Lukášem\)](#)

Biblický odkaz (kat)

[Matouš 25,31–46](#)